

Forberedelse og gjennomføring av den nødvendige samtalen

Hvem kan bruke dette verktøyet:

Til bruk for ansatte

Samtalen gjennomføres så fort som mulig etter at bekymringen har oppstått.

Den nødvendige samtalen er en planlagt og godt forberedt samtale mellom den profesjonelle og foresatte, og om det er hensiktsmessig skal barnet/ungdommen være med. Samtalen tar utgangspunkt i en bekymring for barnet/ungdommen, og/eller en observasjon som du som fagperson har gjort. Formålet med samtalen er å dele bekymringen for barnet med barnet/ungdommen/foresatte, for å starte et samarbeid med familien.

Du skal presentere bekymringen på en slik måte at:

- de forstår bekymringen du formidler
- skjønner at det er nødvendig å ha et bevisst forhold til situasjonen som beskrives
- det settes i gang refleksjoner
- du skaper rom for at man i fellesskap kan undre seg over det som er observert

Målet med samtalen er:

- Å avklare om det er behov for hjelpetiltak rundt barnet/ungdommen/familien
- Å etablere et samarbeid som kan bedre situasjonen for barnet/ungdommen, med utgangspunkt i at barnet/ungdommen selv og de foresatte alltid er en del av løsningen.

Har du mistanker om vold eller seksuelle overgrep

- Ved mistanke om vold skal du ta direkte kontakt med politiet eller barnevernstjenesten.
- Ved mistanke om seksuelle overgrep skal du ta direkte kontakt med politiet.

Forberedelser til samtalen:

- Hva har hendt, og hvorfor er du bekymret for barnet/ungdommen? Del dette med nærmeste leder.
- Tenk gjennom hva du ønsker å oppnå med samtalen. Husk målet med den nødvendige samtalen.
- Vær forberedt på å bli møtt med et vidt spekter av ulike reaksjoner, fra lettelse over at temaet blir tatt opp til fornektelse og sinne.
- Tren på samtalen sammen med en eller flere kollegaer du er trygg på.

Rammer rundt samtalen:

- Inviter i god tid. La de foresatte få informasjon om tema i forkant. Vurder i hvert enkelt tilfelle om du inviterer muntlig eller skriftlig.
- Sett et fast tidspunkt for samtalen.
- Unngå møter som varer mer enn en time.
- Avslutt samtalen dersom den ikke fungerer, og forklar hvorfor dere avslutter før tiden. Avtal heller et nytt møte.

Generelle innspill til samtalen:

De foresattes opplevelse av likeverd og respekt i samtalen vil være avgjørende for det videre samarbeidet om å få bedret situasjonen for barnet/ungdommen.

- Led samtalen uten å avise innspill fra de andre.
- Vær direkte og tydelig om det du har sett, dine opplevelser og dine undringer om hva dette kan føre til for barnet/ungdommen. Ikke problematiser.
- Lytt og vær åpen, raus og respektfull i dialogen.
- Ikke diskuter/argumenter rundt observasjon og fakta.
- Ta imot kritikk og innrøm eventuelle feil. Lytt uten å gå i forsvar.
- Tål stillhet, gi de andre tid.
- Si alltid det som er positivt. Løft fram ressursene til barnet/ungdommen og vær løsningsorientert.
- Unngå for mange faguttrykk.

Tips til hvordan du kan formulere deg:

- Jeg/vi opplever at...
- Jeg/vi har observert at...
- Jeg/vi lurer på....
- Hva tenker dere om det jeg nå har formidlet?
- Hvordan opplever du/dere det når jeg sier....?
- Jeg ser at du blir berørt av det jeg sier. Kan du fortelle meg hva du tenker om det?
- Jeg hører at du er uenig i det jeg har sagt. Kan du forklare meg hvordan du ser på situasjonen/oppfatter barnet/ungdommen?
- Har dere snakket noe om temaet for samtalen hjemme på forhånd? Hvis ja, hvordan?
- Hvordan oppleves det for dere å bli kalt inn til samtale på denne måten?
- Hvordan vil dere snakke om dette hjemme i etterkant av samtalen i dag?
- Hva trenger dere for å håndtere denne situasjonen? Hvem kan hjelpe dere med det?

Tabell som viser faser i en samtale

Fase 1 - Innledningsfasen

I denne fasen skal det etableres tillit mellom deg og barnet/ungdommen/foresatte. Start med å ramme inn møtet ved å si noe om tidsrammer og tema for samtalen. Du skal presentere de punktene som du ønsker å drøfte. Kom raskt til poenget og ha fokus på det som er mest vesentlig.

Fase 2 -Hovedfasen

I denne fasen skal du konkretisere og utdype grunnlaget for uroen du har for barnet/ungdommen. Det er viktig å:

- Balansere mellom ressurser barnet/ungdommen har og den bekymringen som har oppstått.
- Beskrive hvordan du oppfatter eventuelle følelsesuttrykk som et mulig grunnlag for barnets/ungdommens måte å være på.
- Involver barnet/ungdommen og foresatte raskt. Lytt til dem og få deres tanker og tilbakemeldinger. Kjenner de seg igjen i bekymringen du har?
- Vær hele tiden observant på hvordan de foresatte reagerer. Her kan du få et godt inntrykk av hvordan barnet/ungdommen har det i familien.
- Vis respekt

Fase 3 - Avslutningsfasen

Det er viktig å avslutte samtalen på en god måte. Her sikrer du at barnet/ungdommen/foresatte kjenner seg hørt og forstått, og at dere har en felles forståelse av situasjonen og hva som skal gjøres videre. Dere kan gjerne evaluere hvordan selve samtalen har forløpt, hvordan det oppleves for barnet/ungdommen/foresatte og hva som eventuelt kan gjøres på en annen måte senere. En god avslutning er også viktig i samtaler der dere ikke oppnår enighet og felles forståelse.

Lag et oppsummeringsnotat som viser hva som skal gjøres videre:

- Hvilke tiltak skal gjennomføres?
- Tidsfrist for tiltakene.
- Hvem er ansvarlig for hvert enkelt tiltak?
(Husk at barnet/ungdommen/foresatte også kan ha oppgaver de skal gjennomføre)
- Avtal nytt møte.
- Dersom barnet/ungdommen ikke er med i møtet, avtal hvordan og når barnet/ungdommen skal informeres – og hvem som skal gjøre det.